

The background is a watercolor painting. It features a central, pale face with closed eyes, rendered in soft, muted tones. The face is surrounded by vibrant green leaves and stems, which are also painted in a watercolor style. The overall color palette is dominated by various shades of blue and green, with some white highlights. The texture of the watercolor is visible, with some areas appearing more saturated than others.

*Šildanti ir
kartu žeidžianti širdį.*
BOOKLIST

*Visi
pasaulio
vandenys*

Karen
Raney

baltos lankos

Karen Raney

Visi pasaulio vandenys

romanas

Iš anglų kalbos vertė Nida Norkūnienė

baltos lankos

Eva

Ežeras yra juodoji skylė, kurioje pranyksta garsas. Tik vėjas, plaktuko kaukšėjimas, paukščių ir vaikų balsai susilieja ir aplink vandenį nuaudžia iš garsų triukšmingą apvadą, šitaip jo tylą dar pagilindami. Kai paviršiuje šmėsteli vėžlys ar iššoka kokia žuvis, rodos, garsas atsklinda iš ežero gelmės. Madi yra gamtos filosofė ir norėtų sužinoti, ar tai tikrai garsas, ar tik garso tikimybė, kylanti iš tokių šmėstelėjimų ar šoktelėjimų. Aš paminėjau Madi, nes turėti vaiką reiškia turėti dvilypi protą. Jokia mintis ir joks veiksmas nebeprisiklauso man vienai. Dabar tai dar teisingiau nei bet kada.

Tą vasarą kas rytą leisdavausi į prieplauką su puodeliu kavos, tai pakeldama, tai nuleisdama puodelį, kad išsaugočiau pusiausvyrą tarp nelygumų ir neišlaistyčiau kavos. Būdavo dienų, kai čia atėjus rūkas virš ežero atrodydavo kaip užvožtas baltas dangtis. O kitąkart jis pakildavo ir atidengdavo ramaus vandens veidą. Kartais pirmiau pamatydavau ežere lietaus sukeltus raibulius, o tik tada pajusdavau oda lašus. Robinas niekuomet drauge su manimi neidavo. Rūpinosi įrengti naują kambarį pastogėje, tuščią erdvę, kuri kvepėjo šviežiai pjauta mediena ir kljais ir buvo visiškai kitaip apšviesta nei likusi namo dalis. Pakibęs aukštai, supamas spygliuotų pušų šakų, kambarėlis turėtų būti panašus į namelį medyje, jei tik kada bus baigtas.

Tą dien, kai susipažinau su mūsų kaimyne, priėjusi ežero pakrantę išvydau, kad migla jau išsisklaidžiusi. Spalvos atrodė ryškios, sodrios, vos išsveriamos: balto aukso, šalteksnio žalia, įvairiausi mėlynos atspalviai.

Man užlipus ant prieplaukos, ji lingavo po kojomis ir vertė mane suvokti, koks masyvus ir kartu nestabilus yra vanduo. Pastačiau savo puodelį ant žemo staliuko ir nubraukiau nakties paliktą rasą nuo dviejų Adirondako stiliaus lauko kėdžių, kurių žalias paviršius buvo sušokęs pūslelėmis ir apsilaupeš. Tas kėdes reikėjo perdažyti, bet aš žinojau: jeigu apie tai užsiminčiau Robinui, jis nuoširdžiai pasakytų:

– Taigi, Eva, čia kaip tik darbelis tau!

O aš, būdama čia, ir taip turiu ką veikti.

Kai esu čia, noriu tiesiog pabūti su ežeru be jokių išsiblaškimų ar reikalavimų. Žinojau, kad anksčiau ar vėliau Robinas šūktelės man iš namo, bet kol jam neatmojuosiu, jis netrukds.

Stovėdama veidu į ežerą, įsitraukiau į vaidybos akimirką, lyg būčiau ant scenos, o man už nugaros karotų nuleista užuolaida. Išmečiau rankas aukštyn ir padariau penkiasdešimt šuoliukų, vis praskėsdama ir suglausdama kojas. Mėgdžiojau dainuojantį ar šaukiantį žmogų, kol pasijutau kylanti aukštyn, visa plunksnuota ir žvynuota, būtybė, kuri viską pamiršta ir gyvena vadovaudamasi nuojauta ir instinktais.

Atsisėdau ir gurkštelėjau kavos. Priešais mane aukštyn stiebėsi pušys, jų atspindžiai niro į vandenį ir atrodė tokie pat įtikinami, kaip ir tikrieji provaizdžiai, kelias akimirkas leidau sau patikėti šiuo antruoju pasauliu.

Prie tolimo kranto kažkas suraukšlėjo ežero paviršių. Mano pusėn ryžtingai plaukė baidarė. Dar buvo likę pakankamai

laiko grįžti į namą, bet pasilikau. Tai turbūt atvykėliai, kurie perstato namą kitapus kelio. Jie perdažė jį geltonai. Tas namas buvo taip arti kranto ir toks ryškus, kad, mūsų manymu, jie pažeidė Ežerų draugijos statutą. Turbūt kai kuriuos pakrantės medžius teko iškirsti, kad šeiminkams atsivertų platesnė panorama. O ir mums atsivėrė nemalonūs šviesiai gelsvo namo vaizdas. Toks atsispindėjo ir ežere. Madi pritartų, kad geltona spalva namui nenatūrali ir netgi rėžianti akį. Rėžianti akį – gal čia ir ne jos žodžiai, bet puikiai tinka. Tovasenta, aukščiausias gamtinis ežeras Uolinių kalnų rytuose, visuomet buvo ir visuomet išliks tokia vieta, kurioje nėra motorinių valčių ir kurios miškuose pilna trobelių, kad ir kokios didelės jos būtų. Prieš keturiasdešimt metų, kai mano tėtis nusipirko šį sklypą, žmonės čia statėsi namelius. Vis dar tikimasi, kad paežerės statiniai turėtų būti rusvi ar pilkšvi. Pasauliui reikia visų medžių, kokius tik jis gali turėti.

Tempdamasi paskui save virpantį atspindį, baidarė artėjo prie manęs. Joje sėdėjo maždaug mano amžiaus moteris. Atvirai šypsodamasi prisišvartavo prie prieplaukos. Jos plaukai buvo sušukuoti atgal ir atrodė kaip rausvas verpalų kamuolys, rankos ir veidas nuberti strazdanomis, kurių kontūrus saulė suliejo, bet ne tiek, kad įdegis būtų jas ištirpdęs ir paslėpęs. Jai ant kelių balansavo irklai, nuo kurio abiejų galų varvėjo vanduo. Tikrai nebuvo panaši į tokį žmogų, kokį įsivaizduočiau atkeliaujantį iš minėtojo namo. Sėdėjau virš jos ant prieplaukos ir laukiau.

– Ar viskas gerai? Jūs mojavote. Pamaniau, gal prireikė pagalbos.

– Dariau jogs pratimus, – paaiškinau sujaudinta, bet ir susierzinusi, kad žodis „pagalba“ ištartas taip kasdieniškai.

Mane nuvėrė įdėmios mėlynos nepažįstamosios akys. Vargu ar ji bent akimirką manimi patikėjo.

– Aš esu Norma. Naujoji jūsų kaimynė. – Ji mostelėjo irklui, pažerdama lašus. – Šiek tiek tvarkėmės prieš įsikeldami. Viliuosi, nepridarėme pernelyg daug nemalonumų. Turiu omenyje triukšmą.

Papurčiau galvą. Kadangi nieko nebesakiau, ji kilstelėjo irklą, tarsi norėdama, kad baidarė paplauktų atgal. Štai tuomet pati save nustebinau: pakviečiau ją prisėsti greta manęs ant prieplaukos. Kai pririšusi savo baidarę ji nusišluostė rankas į šortus ir atsisėdo, jau gailėjausi ją pakvietusi. Mūsų kėdės buvo nejaukiai arti, bet vargu ar aš dabar galėjau jas perstatyti. Jos akivaizdoje nebegalėjau baigti gerti savo kavos ar atsiduoti vienišiaus malonumui laikyti puodelį tarp delnų ir įkvėpti karštų garų. Nebeliko nieko kito, kaip tik stebeilyti drauge į ežerą.

Laukė pašnekesys. Verčiau jį greičiau užbaigti.

– Ar turite šeimą?

– Tris vaikus. Lukui aštuoneri, Benui šešeri. – Norma nusišypsavo. – Taneriui keturiasdešimt dveji.

– Aš irgi vieną tokį turiu. Šiuo metu jis savo žaidimų kambaryje. – Seseriškai linktelėjau namo pusėn, nes, nepaisant iširusios Robino santuokos ir kartkartėmis jį apimančio niūrumo, jis tiek pat suaugęs kaip ir jie. Pasilenkiau į priekį patyrinėti ant mano kėdės ranktūrio balansuojančio laumžirgio. Mane visuomet žavi jų spalvų žaismas, staigus sušvytėjimas ir netikėtas pakilimas.

Pažvelgusi į ją tariau:

– Turbūt su jūsų namu daug darbo?

– Pasak Tanerio, tvarkai vidų, kuopi, gražini, o tada – čiupt už vadžių ir vėl iš pradžių. Jis architektas. Man namas patiko toks, koks buvo anksčiau.

– Vargu ar Gibsonai nuo aštuntojo dešimtmečio buvo pridėję čia savo ranką. Jie saugojo medžio skiedras. Paliko pakrantės medžius.

– Kaimiškasis žavesys, turbūt tai šitaip vadinama, – tarė Norma.

– Pasirinkote neįprastą spalvą.

Ji mostelėjo į savo baidarę, prišvartuotą apačioje.

– Pirmiausia perdažėme. Geltona spalva man ypatinga. Tai mėgstamiausia mano mamos spalva.

Neužsiminiau apie nusižengimą įstatymui. Pasukau pokalbį kita linkme – apie einamuosius draugijos reikalus. Per kiekvieną pauzę užduodavau klausimą. Ar ji gimusi Pensilvanijoje, ar čia atvyko? Kaip jiems kilo mintis nusipirkti žemės sklypą? Ar jos vyrui po darbo lieka daug laiko pabendrauti su berniukais? Sužinojau apie kuoktelėjusį Tanerio verslo partnerį ir Beno įniršio prieuolius. Tyrinėjau Normos veidą, kai ji kupinu nuostabos tonu pasakojo apie savo vaikų keistenybes, tarsi motinystė būtų džiugus įvykis, kuris jai nutiko ieškant kito kelio. Ji nutilo ir prisimerkė priešais saulę. Strazdanota jos oda švytėjo lyg iš vidaus. Pajutau, kaip ilguosi lengvos moteriškos draugijos. Žinau, kad pastarosiomis dienomis mano šypsena erzinti, nervinga. Vis vien jai atsisukus nusišypsojau ir ji pakišo savo ranką po manąja, net krūptelėjau.

– Madinga, – pasakė ji, turėdama galvoje, kad aš neatrodžiau panaši į moterį, kuri lakuotųsi nagus. Šią savaitę manieji

buvo rausvi su įstrižais baltais dryžiais. Greitai ištraukiau ranką. Ką, po galais, ji čia daro? Kiek ji žino?

– Darau tai dėl Madi, – paaiškinau.

Norma atlaikė mano žvilgsnį.

– O kas yra Madi?

Madi

Tik pasakyk. Dėl argumento, tik pasakyk, kad tai buvo tiesa. Kaip tai paveiktų? Septyni su puse milijardo individų – pagal kai kuriuos tinklaraščius, aštuoni – iškart vėl taptų urviniais žmonėmis, bet kiekvienas vis dar prisimintų, kas jis yra? Guliu ant šono ir glostau Debesę. Šitaip geriausia mąstyti. Galiu galvoti, ką noriu. Netgi nutipenti į tas vietas, kurios griežtai uždraustos mergaitėms, turinčioms tokias mamas kaip mano. Po kailiu pajutau apvalią katytės kaukolę ir jos stuburo slankstelius. Tokius smulkučius. Lengvai lūžtančius. Ji pasiražė ir savo mažu snukučiu plačiai nusižiovavo, paskui vėl užsičiaupė ir aš sušnibždėjau jai į ausį: „Netgi urviniais?“, o tada pajutau, kaip ji liežuviu braukia man per veidą. Švelniu iš vienos pusės, šiurkščiu iš kitos. Taigi, gal ten visai kitaip nei čia. Gal ten gali ištirpti ir išgaruoti. Kai nori, būti savimi arba tiesiog pranykti sriuboje.

Atsikėliau jausdamasi ne itin gerai, bet tiek to. Įsisegiau savo sapnų gaudyklių auskarus su mažomis kabančiomis plunksnelėmis. Per kokią pėdą pravėrusi duris pasakiau mamai, kad šiandien bus pižamų diena. Ji sutiko. Jai reikėjo parašyti straipsnį. Tačiau vis dar tebestovėjo, jai kažko reikėjo.

Mamos plaukai vėl ataugę. Ji buvo juos nusiskutusi, solidarizuodamasi su manimi po pirmo mano chemoterapijos

ciklo. Nėra prasmės mudviem amžiais būti plikagalvėmis. Dabar jos šukuosena berniokiška, ir, mano manymu, jai labai tinka, nors jau matyti vienas kitas žilas plaukas. Ji mano, jog tai absoliučiai neteisinga, kad nei močiutė, nei dėdė Krisas beveik neturi žilų plaukų. Kaip sudera genai ir sukuria žmogų, yra visiškas atsitiktinumas. Daug apie tai galvoju.

Ji atgalia ranka paliečia man kaktą, paskui skruostą. Leidžiu jai įžengti į mano kambarį ir mane apkabinti, užuosti apelsinų žiedų kvėpalus, dovanotus Fionos. Mamai visada patinka mane pauostyti. Ji sako, kad tai prasideda nuo kūdikio galvutės pauostymo, o paskui tiesiog toliau tą tebedarai.

– Ar katytė pas tave? – klausia mama. Nori, kad turėčiau draugiją, nes pati negali likti su manimi kasdien kiekvieną minutę, nors iš pradžių ir mėgino.

– Kaip tik čia, mama. Kur ir visada. – Per pastarąją chemoterapiją ji parnešė man Debesę. Skudurinukų veislės katės yra pačios mieliausios ir žaviausios visame pasaulyje. Mėlynakės, baltu kailiuku, mopso nosimi ir paties geriausio charakterio. Debesė pasiliks su manimi visą dieną, net kai vemsiu ar gulėsiu ant grindų, o ne lovoje, pasiilgusi kitokio paviršiaus. Ji miega ant vilnonės antklodės, kurią jai nupirkau, nes ši dangaus spalvos. Kai katytę pakeliu, ji susmunka, tarsi kas būtų pašalinęs jai kaulus; taip atsiskleidžia skudurinukės ypatumai.

Kai mama išėjo, pasiguldžiau ant pilvo Debesę ir vėl ėmiau skaityti *Nežudyk strazdo giesmininko**. Jie vis dar skatina mane mokytis ir baigti dešimtos klasės programą, bet aš tenoriu iš naujo skaityti mėgstamas knygas. Jeigu turėčiau tėtį, norėčiau, kad jis būtų kaip Atikus. Jis visuomet elgiasi teisingai,

* Harper Nelle Lee (1926–2016) knyga (čia ir toliau – vert. past.).

nors už tai jam, kaip ir jo vaikams, tenka sumokėti. Ką tik pas-taruuju metu skaitau, vis pasižiūriu, kaip baigiasi. Kaip baigia-si šis pasakojimas, jau žinau. Džina Luiza Paukštelis ir Džemis ištrūksta gyvi; nors Džemiui dviejose vietose lūžusi alkūnė, jis nekreipia į tai dėmesio, kol gali kumščiuotis. Kai jam sugip-suos ranką, Atikus sėdės prie jo lovos, ir ryte pabudęs Džemis jį ras. Žinau, gal tai neteisinga, bet visuomet noriu paklausti savo mamos: „Ar tau patinka turėti tėtį? Ar nemanai, kad ir aš to norėjau?“

Truputį paverkus dėl Atikaus sunku grįžti ir susidomė-ti scena teismo rūmuose. Čia yra keli žodžiai, nuo kurių ma-ne pykina. Negalėjau išmesti iš galvos frazės „rujojimas ant mano Meijelos“, lyg tai būtų kokios siaubingos kaimo dainos pavadinimas. Apkaltintas vyriškis Tomas yra toks mandagus ir švelniakalbis, kad tikrai žinau, jog nepajėgtų įvykdyti tokio žiauraus nusikaltimo.

Ketindama rytoj pasimatyti su Džeku Belu, parašiau ži-nutę Fiona. Dirstelėjau į laikrodį. Ką tik prasidėjo ketvirta pamoka. Per artimiausias keturiasdešimt penkias minutes ga-li pasižiūrėti į telefoną. Kas antrą dieną Fiona ir Vikė užsuka po pamokų, pamaitina mane traškiais vištienos kepsneliais, jei valgau, ir įvairiausiomis paskalomis. Nors turiu pasakyti, kad po penkių mėnesių vidurinė mokykla pradeda atrodyti it ko-kia nežemiška, už Žemės ribų esanti vieta, apie kurią žinau iki smulkmenų, bet į kurią niekuomet negaliu nueiti.

Priėjusi tą dalį, kur Paukštelis sutrukdo žmonėms išves-ti Tomą iš kalėjimo, užlenkiau puslapį. Kadangi ji buvo maža mergaitė ir priminė vadeivai, kad jis irgi yra tėvas, ponas Ka-ningemas nusivedė linčiuotojus šalin ir šie niekam nepakenkė. Atikus turbūt pats sau šypsojosi, kad jo dukra tokia drąsi. Nors

jei paklaustumėte manęs, drąsa čia niekuo dėta, nes mergaitė nesuprato, koks pavojus jai buvo kilęs. Norėčiau būti tokia nekalta.

Kaip išvis koks nors gyvas padaras gali būti toks švelnus ir lipšnus? Kodėl liūdna, kai glostomi kačiukai į tave stebeilija? Tarsi dėkotų tau, kad duodi jiems viską, ko jie kada norėjo.

Leidau Debesei užmigti man ant pilvo ir gulėjau ant nugaros, susidėjusi rankas už galvos. Kartą atsinešiau į kambarį nugvelbtą raguolio tešlos vamzdelį, nesuvokdama, – ak – kad tu turėjai pirma tuos raguolius iškepti. Norėdama atidaryti vamzdelį, turėjau taip smarkiai trenkti jį į savo tualetinį staliuką, kad tešlos ratai pašoko į viršų ir paliko ant lubų nešvarią dėmę. Mama tik juokėsi. Ta dėmė liko daugelį metų, nes mudvi nemokame rūpintis interjeru. Mama buvo labai užsiėmusi, ypač nuo tada, kai pas mus atsikraustė Robinas. Fiona, Vikė ir aš pokštaujame, nes lubų dėmė *tiksliai* tokios formos, jūs žinote, kokios, nors iš pradžių aš to nepastebėjau. Kokia gali būti naivi, kai tau aštuoneri! Kone kaskart joms užsukus mes juokaudavome apie tai. Vikė, kuri, esu tikra, jau dabar nemažai jų yra mačiusi, juokiasi garsiausiai tuo kvarkiančiu juoku, kurio taip mėgstu klausytis.

Man tik įdomu: ar čia įmanoma įsigyti naujų draugų? Ar turi būti su tais žmonėmis, kuriuos jau pažįsti? Tenka pripažinti, tai žiauriai apribotų mano draugų ratą. Ar kas nors bent kalbasi? Gali būti, kad kalbėjimasis yra nesvarbus, ir tą aiškiai supranti tik atsidūręs čia. Tarkime, jeigu susidraugaučiau su urvine mergaite, galėčiau glostyti jai kailį, o ji galėtų šukuoti man plaukus, kaip daro Siuzi, kai ją prižiūriu ir pabūnu jos aukle.

Kaip darydavo Siuzi. Siuzi šukuodavo man plaukus.